

KURENTOVANJE V PTUJU

Kurentovanje, združeno s pustnim karnevalom, bo v nedeljo 25. februarja v Ptuj. Prireditelja sta Folklorno društvo Ptuj in Turistično društvo Ptuj.

Spored bo potekal takole: ob 10. uri bodo nastopile na Titovem trgu v Ptuj etnografske skupine po naslednjem zaporedju: Pozdrav pustnih pokačev iz Podlehnik in Markovec. Ples kopjašev iz Markovec. Nastop oračev iz Podlehnik. Ples vil s kraljico iz Zabovec. Nastop plesačev iz Pobrežja. »Srangarija« iz Stojncev. Nastop oračev iz Lancove vasi. Kopianjarice iz Markovec. Pustni plesi s pozvačinom, Belinci. »Klada iz Sp. Polskave.« Orači iz Markovec. Piceki in kokoči iz Markovec. Maškare iz Turčiča pri Čakovcu. Rusa, medvedi in drugi pustni liki iz Markovec in Leskovca. »Kukerki« iz Bolgarije. Polharji iz Cirkovec in najnazadnje še Koranti iz Markovec in okolice.

V popoldanskem času (14. uri) bo krenila karnevalska povorka po ptujskih ulicah, v katerih bodo sodelovali: poleg gornjih skupin še orači iz Gerečje vasi in Pobrežja, pustne šeme iz osnovnih in drugih šol, Rimljani iz njihove dobe ter motorna in druga vozila delovnih organizacij, društev, in posameznikov ob spremljavi treh maskiranih pihalnih orkestrrov.

Obiskovalci, ki se pripeljejo iz smeri Krapina, Slovenska Bistrica in Maribor, bodo lahko parkirali svoja vozila na desnem bregu Drave, tisti, ki pa bodo pripeljali iz Lenarta, Radgone, Ormoža in Varaždina pa na levem bregu Drave.

Kurentovanje je poneslo v široki svet stare šege, ki so bile najtesneje povezane, ki so se najbolj ohranile v okolici Ptuja in so pravi zgodovinski dokumenti iz davne preteklosti.

Ohranile so se predvsem tiste šege, ki so bile najtesneje povezane s poljedelčev borbo za obstanek in ekstenzno življenja z ohranitvijo rodu, z rodnostjo zemlje, uspevanjem domačih živali itd.

Ker se z odhodom zime in pričetkom pomladi začnejo kmečka dela na polju, so ti obredi povezani predvsem s tem časom. Najbolj pristna pustna maska je kurent, domačini iz Markovec mu pravijo kar korant. Oblečen je v bel črn ovčji kožuh z navzven obrnjeno dlako. Okrog pasu ima verigo s kravjimi zvonce, izvod kožuha, ki sega skoraj do čevljev, se vidi zelene ali pa rdeče volnene nogavice in težki čevlji. Na glavi ima kapo narejeno iz ovčje kože, ki ima spredaj izrezane oči in prišit velik nos. Na vrhcu nabran bel fižol pa predstavlja zobe, iz ust pa mu visi rdeč jezik. Za ušesa uporabijo velika puranova ali gosja peresa. Zgoraj ima kapa dolgo rogovje, na katero so privezani pisani trakovi, puranova peresa in umetne rože. V rokah nosi palico, na koncu katere je pribita ježeva koža, katero imenujejo ježevka ali ježevica. Korant skače in rogovi in zvonce, ki jih ima okoli pasu, bučno pozvanjajo. Maska je videti demonska in pošastna zato beži pred njo tako staro kakor tudi mlado posebno pa otroci saj se le ti bojijo, da jih kurent ne »Oježi«. V znak miroljubnosti pa kurent posebno starim ljudem ponuja iztegnjeno desnico. Dekleta se odkupijo z žepnim robčkom, ki si ga kurent priveže za pas. Čimveč robčkov nabere, tembolj je priljubljen in imeniten. Maski, ki imata poleg kurenta svoj izvor v poganski šegi preganjanja zime, sta RUSA in GAMBELA. RUSO predstavlja dva moža, ki hodita drug za drugim in nosita na ramensih leseno orodje pokrito s plahto segajočo do tal, da se vidijo le noge. Sprednji drži skozi odprtino plahte živalsko glavo (leseno) s premikajočo se čeljustjo, zadnji pa s pomočjo vrvi premika rep. Maski se razlikujeta v tem, da je v gambeli le en človek, v rusi pa dva. Ruso in gambelo vodi pokač, darove (jajca, krofe in klובה) pa pobira pobirač.

Spomladansko oranje ponazarjajo pustni ORAČI. To je šest do osem fantov oblečenih v posebne noše, kateri vlečejo

plug, zadaj pa gre kurent, ki pluzi. Vodi jih kopač, ki z dolgim bičem zapoka pred vsako hišo, orači pa zaorjejo nekaj brazd na dvorišču. Spremlja jih poberač, ki seje v te brazde repno seme (navadno pleve) in jih zagreba z grabljami in zagotavlja gospodinji, da bo iz tega semena zrasla debela repa, če bodo zvečer plesali »za debelo repo«. Orači pa za dar dobijo v dar klobase ali jajca. V ptujski okolici so predvsem znani orači iz Lancove vasi Markovec in Podlehnik.

Stara maska je tudi medved, ki jo predstavlja človek oblečen v široko vrečevinasto oblekoo, v katero je zagačena slama.

Piceki so otroške maske. V belo oblečen otrok ima med nogami ukrivljeno palico, s petelinjo glavo na sprednjem in petelinjim repom na zadnjem koncu. Spremlja ga našemljen otrok, ki ima v košarici seme, ga poseje po dvorišču, pograblja z malimi grabljami in pobira darove. V kolikor je ob pustu dosti picekov, pomeni, da bodo kokoši v tem letu dobro nesle.

Ob pustu se po vaseh Ptujkega polja pojavljajo tudi VILE. To so v belo oblečena dekleta, ki okrog kraljice plešejo in pojejo stare pesmi ter prerokujejo dobro letino. Če pa se ni v preteklem letu omožilo nobeno dekle, morajo za kazen vleči po vasi ploho. Na plohu vlačijo slamnatega ženina in ga v karikirani obliki ponujajo nevesti. Ta obred se je ohranil predvsem v Cirkovcih na Dravskem polju. V Markovcih pa je običaj vlačenje »kopanje« (korita), v kateri vozijo nevesto po vasi in jo zasmehujejo.

V Pobrežju pri Ptuj pa so znani »pobreški plesači«. To je skupina šestih fantov in treh deklet. Spremljajo jih muzikanti s harmoniko, jajčarica, ki pobira darove in kurent, ki skupino varuje. Plesačev se pri vsaki hiši razveselijo in jih radi tudi sprejmejo.

V Markovcih so se ohranili ženitovanjski »kopjaši«. Kopjaš je ponavadi ženinov prijatelj, ki skrbi za red na gostiji. Oblečen je v temno obleko, visoke škornje, na glavi pa ima temen klobuk. Čez ramo ima položeno v obliki lente slovensko trobojnico, v roki pa kopje (palico s sto pisanimi trakovi). Plešejo po taktu godbe, mečejo v zrak kopja in jih lovijo z rokami. Če pade kopje na tla, je to za kopjaša sramota.

Med tujimi skupinami, ki bodo sodelovale na ptujskem kurentovanju, so »maškare« iz Turčiča pri Čakovcu. Značilne so predvsem njihove lesene maske, ki so izdelane iz vrbovih debel. Poznajo tri vrste mask in to »larfe«, »lampe« in »čaplje«. Med njihovim raznolikim nastopom je zanimiv konec, ko obsidijo pujsa na smrt in ga obesijo na »galge« (vislice). Maškare iz Turčiča spremljajo godci s cimballi, goslimi in bajsom.

LJUBLJANA
PODJETJE
ZA TURIZEM,
TRANSPORT
IN GOSTINSTVO

OBIŠČITE
NAŠ **NOVI**
hotel - **ATOMSKE TOPLICE**

 pokrit bazen s termalno vodo
savna
trim kabinet
sprehajalne steze

Desetdnevni turistični paket:
CENA: od 1.980,00 do 2.290,00 din

Enodnevni izleti s posebnimi vlaki:
KURENTOVANJE V PTUJU, 25. 2., cena: 230
din
IZLET ZA DAN ŽENA V MIRNO IN SEVNICO, 8.
3., cena: 220 din
KUMROVEC IN ATOMSKE TOPLICE ZA DAN
ŽENA, 10. 3., cena: 250 din

Prijave sprejemajo turistične poslovalnice: TTG
Ljubljana, TTG Postojna, TTG Koper in TTG
Portorož.

Vse informacije lahko dobite po telefonu
311-851,311-852,317-366.

TENERIFE

odhodi vsako nedeljo **cene od 3980 din dalje**

MALLORCA

odhodi vsako soboto **cene od 1850 din dalje**

MOSKVA 4 dni

odhod 22. februarja **2750 din**

LENINGRAD-MOSKVA 8 dni

odhod 15. februarja **3680 din**
odhod 1. in 8. marca **4180 din**

LONDON 4 in 5 dni

odhodi 15., 18. in 29. marca **2950 din**
in vsak teden v aprilu

PARIZ 3 dni

9. in 23. marec **2620 din**

PARIZ 5 dni

23. februar, 16. marec **3260 din**

ATENE 3 dni

odhod 2. marca **2980 din**

ATENE 4 dni

odhod 8. marca **3350 din**

YUGOTOURS - Ljubljana, Titova 36/IX tel: 321-794 in 322-458

PRIREDITVE, MUZEJI IN RAZSTAVE

Vodnik po Posavskem hribovju

Planinska zveza Slovenije je izdala Vodnik po Posavskem hribovju, knjigo vodniškega formata. Vodnik je uredil Viktor Pregar, pri opisu posameznih krajev in poti je sodelovalo 15 avtorjev, grebenske skice pa je izdelal ing. Miro Črničec.

Vodnik po Posavskem hribovju je obsežen, ima 313 strani in 14 zemljevidov oziroma grebenschkih kart.

Podrobno opisuje zasebke, kraje in mesta, zato ni samo planinski vodnik, ampak tudi turistični vodnik; prične z opisom Ljubljane in neha z opisom Celja oziroma Brežic.

Samo uvodni del obsega 38 strani, kjer pod naslovom Splošno o Posavskem hribovju spoznamo pokrajino, geološko zgradbo, rastlinstvo, živalstvo, nekoliko zgodovine.

Vodnik je zelo pregleden, ker so posamezni opisi poti, krajev in mest ter celo posameznih zgodovinskih objektov označeni s številkami, po katerih je urejeno tudi abecedno kazalo. Prav tako je pri posameznih opisih navedena številka grebenske karte, kar močno olajša orientacijo.

V IV. delu so opisane transverzale in krožne poti, med temi je tudi opisana »Planinska trim-pot v občini Sevnica«.

V informativnem delu je kratek pregled planinskih domov, počitniških domov, smučarskih domov in lovskih koč (pri nekaterih je navedeno, da so odprte vse leto). V tem delu so naštet tudi viri in literatura.

Ta vodnik priporočamo ne samo planincem, ampak tudi turistom in izletnikom, ki želijo spoznati območje med Ljubljano in Sotlo ter med Savinjsko dolino in dolino Mirne.

VODNIK PO POSAVSKEM HRIBOVJU stane 120 dinarjev in ga je moč kupiti ali naročiti na Planinski zvezi Slovenije v Ljubljani, Dvoržakova 9, pa tudi pri nekaterih planinskih društvih.

Najdišče krapinskega pračloveka

Gozdno gospodarstvo Zagreb TOZD Najdišče pračloveka Hušnjakovo-Krapina n am je posredovalo zanimivo informacijo o najdišču pračloveka v Krapini s cenami za obisk Muzeja evolucije in galerije Hušnjakovo in z željo, da ju obišče čim več šolskih ekskurzij, organiziranih skupin in posameznikov.

V jami na gričku Hušnjakovo v Krapini je leta 1899 odkril znani hrvatski geolog in paleontolog D. Gorjanović-Kramberger največje najdišče pračloveka na svetu iz vrste Homo neanderthaleusis. Skeletni ostanki pripadajo številnim praljudem (od 25 do 30), ki so se v jami naseljevali v času od 46 tisoč do 31 tisoč let pred našim štetjem. Skupaj z okostjem je bilo odkrito tudi kremeno orodje in številni ostanki živali (nosoroga, gozdnega slona, jelena, losa, jamskega medveda, bobra itd.). Nekatera odkritja dajo slutiti, da je bil krapinski pračlovek kanibal.

Hrib Hušnjakovo je preurejen v muzej na prostem, kjer je predstavljena družina krapinskega pračloveka ob ognjišču in večina živali. V Muzeju evolucije so razstavljeni okostja in slikovno gradivo, prikazan pa je tudi razvoj človeka od pliohiphecusa do današnjega človeka skozi 25 milijonov let.

Vstopnina za ogled najdišča, Muzeja evolucije in galerije Hušnjakovo velja: za odrasle 10,00 din, za otroke in dijake 5,00 din. V zgradbi Muzeja evolucije je tudi gostinski obrat.

Informacije in vir podatkov: Muzej evolucije Hušnjakovo-Krapina, 41230 Krapina, telefon: 049/71-161.